

Εισαγωγή

Το βιβλίο «Παίζω εύκολα μουσική με τα BOOMWHACKERS» απευθύνεται σε εκπαιδευτικούς, νηπιαγωγούς, εμπυχωτές και γονείς και αποτελεί μια πρώτη επαφή γνωριμίας με τα Boomwhackers (BW): το πλέον εύκολο, εύχρηστο και διασκεδαστικό μουσικοκινητικό υλικό για τα πρώτα βήματα των παιδιών στη μουσική.

Οι μελωδίες που προτείνονται είναι απλές, εύκολες, κατανοητές και μπορούν να παιχτούν από μικρούς και μεγάλους. Τα τραγουδάκια και η σειρά που παρουσιάζονται προέκυψαν μέσα από την τετραετή διδασκαλία της συγγραφέως σε ωδεία, παιδικούς σταθμούς και σεμινάρια παιδαγωγών.

Για να παίξουμε τα τραγουδάκια του βιβλίου χρειαζόμαστε τουλάχιστον ένα διατονικό ζευγάρι BW. Τα πρώτα 4 τραγουδάκια αποτελούν μια πρώτη επαφή των παιδιών με τα BW, πριν ξεκινήσουν να παίζουν. Μαθαίνουν τα χρώματα, τις νότες, το δυνατά, το σιγανά αλλά κυρίως να χτυπάνε σωστά το ρυθμό. Μοιράζουμε τα BW σύμφωνα με τη σκάλα του Ντο και βάζουμε τα παιδιά σε κύκλο ή ημικύκλιο προκειμένου να είναι πιο αποδοτικό το μάθημα.

Δουλεύουμε κάθε τραγουδάκι χτυπώντας αρχικά παλαμάκια στο ρυθμό του τραγουδιού. Πρώτα τις ρυθμικές αξίες και μετά τις νότες. Αφού τα παιδιά μάθουν να χτυπούν το ρυθμό και να τραγουδούν τις νότες, μπορούμε να προσθέσουμε τα λόγια και τέλος τα BW. Συνήθως, δίνουμε σε κάθε παιδί από δύο BW και στην αρχή ξεκινάμε με δύο νότες, τη Σολ και τη Μι. Σταδιακά και ανάλογα με την πρόοδο των παιδιών, προσθέτουμε και τις υπόλοιπες νότες.

Οι μελωδίες των τραγουδιών μπορούν να παιχτούν και από μεταλλόφωνο και με αυτό τον τρόπο να δημιουργήσουμε μια μικρή ορχήστρα. Αν γνωρίζουμε κάποιο μουσικό όργανο παίζουμε παράλληλα με τα παιδιά. Σε όλα τα τραγουδάκια μπορούμε να προσθέσουμε ρυθμικά κρουστά όπως μαράκες, ξύστρες, τυμπανάκια, κλάβες, καστανιέτες και τρίγωνα.

Στόχος του συγκεκριμένου βιβλίου είναι να αποτελέσει, σε συνδυασμό με τα BW, το πρώτο ερέθισμα για να έρθουν μικροί και μεγάλοι πιο κοντά στον όμορφο και όχι τόσο απόμακρο, όπως πιστεύουν πολλοί, κόσμο της μουσικής.

BOOMWHACKERS

Τα Boomwhackers (BW), τα επινόησε το 1995 ο Αμερικάνος Craig Ramsell και τα τελευταία χρόνια έχουν ενταχθεί με μεγάλη επιτυχία στην παγκόσμια μουσική εκπαίδευση.

Τι είναι τα boomwhackers

Πλαστικοί, κουρδισμένοι σωλήνες, σε διαφορετικά μεγέθη (με ίδια διάμετρο αλλά διαφορετικό ύψος) και χρώματα, οι οποίοι παράγουν μουσικούς ήχους κάθε φορά που τους χτυπάμε σε μια σκληρή επιφάνεια (π.χ. γόνατα, πάτωμα, τοίχο, τραπέζι, καρέκλα). Ο κάθε ήχος που παράγεται από το χτύπημα ενός BW, αντιστοιχεί σε μια συγκεκριμένη νότα της διατονικής και χρωματικής κλίμακας. Ανάλογα με το ύψος του κάθε σωλήνα παράγεται και η αντίστοιχη νότα.

Το μέγεθος, το βάρος, το χαμηλό κόστος και η ανθεκτική κατασκευή τους δίνουν τη δυνατότητα σε μικρούς και μεγάλους να χτυπούν τους σωλήνες χωρίς να ανησυχούν για τη φθορά τους, να τους μεταφέρουν εύκολα, αλλά κυρίως να τους χρησιμοποιούν σε πολλές δραστηριότητες, από μαθήματα και σεμινάρια μέχρι παραστάσεις.

Σε ποιους απευθύνονται

Τα Boomwhackers μπορούν να χρησιμοποιηθούν από παιδαγωγούς και εκπαιδευτικούς, σε παιδικούς σταθμούς, νηπιαγωγεία, δημοτικά σχολεία, γυμνάσια, λύκεια, ωδεία και μουσικές σχολές. Είναι ένα εξαιρετικά χρήσιμο εργαλείο για τους εκπαιδευτικούς ειδικής αγωγής και φυσικής αγωγής, για εμψυχωτές, εισηγητές σεμιναρίων ανθρώπινου δυναμικού και επικοινωνίας, μουσικούς και performers ενώ η χρήση τους ενδείκνυται ακόμη και για παρέες που απλώς θέλουν να συνδυάσουν τη γνώση με το παιχνίδι.

Το κυριότερο χαρακτηριστικό τους είναι ότι παίζονται εύκολα από τα παιδιά, τα οποία μέσω της παιγνιώδους διαδικασίας μαθαίνουν άμεσα και ουσιαστικά αφού βιώνουν τον ήχο που παράγεται από το δικό τους χτύπημα.

Πώς μαθαίνουμε

- Τα χρώματα καθιστούν το παίξιμο εύκολη διαδικασία. Κρατάμε ένα ή δύο BW για να παίξουμε το τραγούδι μας και το μόνο που χρειάζεται είναι να ξέρουμε πότε και πόσες φορές θα το χτυπήσουμε. Με εύκολο και απλό τρόπο μαθαίνουμε να χτυπάμε το ρυθμό, να παίζουμε μελωδίες και αρμονίες.
- Όλες οι δραστηριότητες με τα BW γίνονται πάντα με τη μορφή παιχνιδιού. Άρα τις περισσότερες φορές τα παιδιά δουλεύουν σε ομάδες και όχι μεμονωμένα.
- Οι δραστηριότητες με τα BW παροτρύνουν την ομάδα να επικοινωνεί, να δημιουργεί και να εκφράζεται μέσα από τη μουσική. Έτσι τα παιδιά κατανοούν τις μουσικές έννοιες με απλό και διασκεδαστικό τρόπο.
- Τα παιδιά συντονίζονται, συγκεντρώνονται, συνεργάζονται, παίρνουν αποφάσεις μαζί και διασκεδάζουν μαθαίνοντας. Τα BW προωθούν το ομαδικό πνεύμα καθώς τα παιδιά μαθαίνουν να περιμένουν τη σειρά τους, να αποδέχονται κανόνες ή και να δημιουργούν τους δικούς τους, να αναλαμβάνουν ηγετικούς ρόλους μέσα στην ομάδα, να αποφασίζουν από κοινού και να αλληλοβοηθούνται.

Οδηγίες χρήσης

Τα BW είναι μουσικά όργανα και άρα χρειάζονται την φροντίδα μας. Μετά από κάθε δραστηριότητα τα σκουπίζουμε με ένα υγρό πανάκι, δεν τα εκθέτουμε για πολύ ώρα στον ήλιο και γενικώς σε υψηλές θερμοκρασίες.

Προσοχή στο μοίρασμα

Τα παιδιά συνήθως δείχνουν ιδιαίτερη προτίμηση στα μεγάλα BW ή σε συγκεκριμένα χρώματα. Η σωματική διάπλαση των παιδιών δεν πρέπει να αποτελεί κριτήριο για το μοίρασμα. Πολλά παιδιά με αναπτυγμένη σωματική διάπλαση δυσκολεύονται να χτυπήσουν ένα μεγάλο BW. Μέσα από ασκήσεις και παιχνίδια θα έχουμε μια πιο ολοκληρωμένη εικόνα για το κάθε παιδί και στην πορεία θα χωρίσουμε τα παιδιά σε ομάδες, όπου και ο καθένας/καθεμία θα έχει το δικό του BW.

Δραστηριότητες

Παρατήρηση και περιγραφή

Παίζουμε τραγουδάκια με τα BW και παρατηρούμε τις αντιδράσεις των παιδιών. Στη συνέχεια, τους μοιράζουμε τα BW και τους ζητάμε να τα παρατηρήσουν και να περιγράψει ο καθένας:

- το υλικό κατασκευής
- το μέγεθος
- τα χρώματα
- τι γράφει επάνω
- τι ακούγεται εάν τα χτυπήσουν

Ύψος των νοτών

Εξηγούμε στα παιδιά ότι όσο πιο μεγάλο είναι το BW, τόσο πιο χαμηλός ο ήχος που παράγεται (χαμηλή νότα), ενώ όσο πιο μικρό, τόσο πιο ψηλός (ψηλή νότα). Μπορούμε, επίσης, να τους δείξουμε και τα καπάκια αλλαγής τόνου, τοποθετώντας τα στα BW για να ακούσουν τη διαφορά.

Όταν παίζουμε τα μικρά BW, τα παιδιά χτυπάνε παλαμάκια ενώ όταν παίζουμε τα μεγάλα, τους ζητάμε να χτυπήσουν τις παλάμες τους κάτω στο πάτωμα για να καταλάβουν τη διαφορά.

Τα BW στα χέρια των μαθητών

Δίνουμε στα παιδιά τα BW και τους ζητάμε να πειραματιστούν με την παραγωγή του ήχου. Τα παροτρύνουμε:

- Να χτυπήσουν τα BW σε: σώμα (παλάμη, γόνατο, μηρό, ώμο, πλάτη) - παπούτσι (μπροστά και πίσω) - πάτωμα (με χαλί ή χωρίς) - τραπέζι - καρέκλα - τοίχο. Στο χαλί ο ήχος είναι πιο γλυκός ενώ στο τραπέζι και το πάτωμα ο ήχος που παράγεται είναι πιο δυνατός.
- Να χτυπήσουν τα BW με ξυλάκι, κουτάλι, μολύβι, μπαγκέτα ή με ένα άλλο BW.
- Να χρησιμοποιήσουν τη φαντασία τους και να προτείνουν άλλους τρόπους με τους οποίους μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε τα BW όπως: φυσάμε μέσα τους κάνοντας διάφορους ήχους (π.χ. ήχους ζώων), τραγουδάμε ένα τραγούδι, τα κάνουμε τηλεσκόπιο, κιθάρα, κοντάρι σημαίας, παίζουμε σκυταλοδρομίες, κυνηγάμε μια μπάλα με ένα BW, φτιάχνουμε σχήματα (π.χ. τρίγωνο, τετράγωνο), σχηματίζουμε λέξεις, γράμματα κ.ά.

Η σκάλα του Ντο

- Τοποθετούμε στο πάτωμα μια οκτάβα BW και παίζουμε στα παιδιά τη σκάλα του Ντο σε τέταρτα για να μάθουν τις νότες. Τα παιδιά χτυπούν παλαμάκια και τραγουδάνε τις νότες.
- Μοιράζουμε στα παιδιά από ένα BW και το παίζουν με τη σειρά της σκάλας του Ντο.
- Δίνουμε σε κάθε παιδί μια οκτάβα του Ντο (διατονικό σετ) και το παροτρύνουμε να παίξει μόνο του τη σκάλα.

Δυνατά - forte, σιγανά - piano

Για να καταλάβουν τις έννοιες δυνατά και σιγανά, χτυπάμε παλαμάκια και συνδυάζουμε τις συλλαβές με τα παλαμάκια (ρυθμική αγωγή).

- Δυ-να-τά, 3 δυνατά χτυπήματα στο πάτωμα.
- Σι-γα-νά, 3 σιγανά χτυπήματα στην παλάμη.
- Ακούμε μουσικά παραδείγματα με forte, piano και τα παιδιά πρέπει να αναγνωρίσουν το δυνατά, το σιγανά και να χτυπήσουν ανάλογα.

- Χωρίζουμε τα παιδιά σε δύο ομάδες τη forte και την piano. Χωρίς να μιλάμε τους δείχνουμε ποια ομάδα θα παίξει ή όταν καθόμαστε σημαίνει πως παίζει η ομάδα piano, ενώ όταν είμαστε όρθιοι παίζει η forte. Μπορούμε, επίσης, να φτιάξουμε καρτέλες με τα σύμβολα F (forte) και P (piano) και τα παιδιά να ανταποκρίνονται κάθε φορά που τους δείχνουμε την καρτέλα. Χρησιμοποιούμε και την παύση.

Γρήγορα, αργά

- Χτυπάμε με τα BW τη λέξη γρή-γο-ρα με τρία γρήγορα χτυπήματα κάτω και τη λέξη αρ-γά με δύο αργά χτυπήματα στην παλάμη.
- Φτιάχνουμε δύο ομάδες. Μοιράζουμε τα BW στα παιδιά και δίνουμε οδηγίες: αργά, γρήγορα, δυνατά και σιγανά. Μπορούμε να δώσουμε στη μια ομάδα μόνο μεγάλα BW και στην άλλη μόνο μικρά BW. Τα μεγάλα θα παίζουν δυνατά και αργά ενώ τα μικρά, σιγανά και γρήγορα. Χρησιμοποιούμε και την παύση.

Παίζοντας με τα BW

Δίνουμε σε κάθε παιδί από ένα BW και κάθε φορά μια διαφορετική οδηγία:

- Ακούμε χορευτική μουσική και λέμε στα παιδιά με το ίδιο χρώμα BW ή με το ίδιο μέγεθος BW να χορέψουν σε ζευγάρι.
- Χτυπάμε το BW σε πόδι· παλάμη· παπούτσι (μπροστά και πίσω)· γόνατο· στον ώμο του μπροστινού μας· στην καρέκλα· στο πάτωμα· κάνουμε τρέμολο· χτυπάμε παλάμη και μηρό εναλλάξ· παλάμη και πάτωμα εναλλάξ· αφήνουμε κάτω το BW και κάνουμε πηδηματάκια από πάνω του· περνάμε το BW κάτω από το πόδι μας.
- Χτυπάμε στην ίδια επιφάνεια σιγανά, δυνατά, γρήγορα, αργά, θυμωμένα, γλυκά, καμαρωτά, κουρασμένα, χαρούμενα.
- Παίζουμε κουσό στο ένα πόδι και κάνουμε ταυτόχρονο χτύπημα στην παλάμη, μετά αλλάζουμε πόδι.
- Κάνουμε βαθύ κάθισμα και χτυπάμε στην παλάμη και στο πάτωμα εναλλάξ.
- Λικνιζόμαστε δεξιά - αριστερά, μεταφέροντας το BW από το ένα χέρι στο άλλο.

- Κάνουμε βηματάκια μπροστά, πίσω, δεξιά, αριστερά και χτυπάμε το BW ταυτόχρονα σε κάποιο σημείο.
- Κάνουμε στροφή σε όλο το σώμα χτυπώντας το BW ταυτόχρονα στην παλάμη μας.
- Πετάμε τα BW ψηλά και τα πιάνουμε.
- Περπατάμε στις μύτες των ποδιών και χτυπάμε το BW ψηλά στις παλάμες μας, περπατάμε σκυφτά και το χτυπάμε στο πάτωμα.
- Κοιτάμε μέσα από τα BW δεξιά, αριστερά, πάνω και κάτω.
- Χτυπάμε τα BW με τα χέρια μπροστά, πίσω, πάνω και κάτω.
- Δείχνουμε μια κίνηση με τα BW, βάζουμε μουσική και τα παιδιά κινούνται ελεύθερα στο χώρο. Στην παύση κάνουν την κίνηση που τους έχουμε δείξει (π.χ. χτυπάμε παλάμη, πόδι και κάνουμε ταυτόχρονο πηδηματάκι).
- Ένα παιδί κάνει τον αρχηγό. Κάνει διάφορες κινήσεις με τα BW και τα υπόλοιπα το ακολουθούν. Μπορεί να γίνει και με ζευγάρια ή ομάδες.
- Τα παιδιά στήνουν όρθια τα BW και περνούν ανάμεσά τους χωρίς να τα ρίξουν.
- Βάζουμε μουσική και έχοντας μια στοίβα από BW τους ζητάμε να μαζέψουν όσα περισσότερα μπορούν κάτω από τη μασχάλη, κάτω από το πηγούνι, στην αγκαλιά τους, ανάμεσα στα πόδια τους. Με το σταμάτημα της μουσικής τα μετράνε.
- Τα παιδιά κάθονται σε κύκλο και κρατώντας από ένα BW χτυπούν με ρυθμό το ονομά τους.
- Τα παιδιά κάθονται σε κύκλο και τους δίνουμε 3 με 4 BW. Ξεκινούν να γυρνάνε τα BW χέρι με χέρι με συγκεκριμένη φορά. Ο αρχηγός χτυπά το διατονικό σετ BW ή έναν σωλήνα πολύ αργά και αλλάζει τον ρυθμό. Κάθε φορά που αλλάζει ο ήχος της νότας ή ο ρυθμός, αλλάζει και η φορά που γυρνάνε τα BW.

Παίζοντας με τα χρώματα των BW

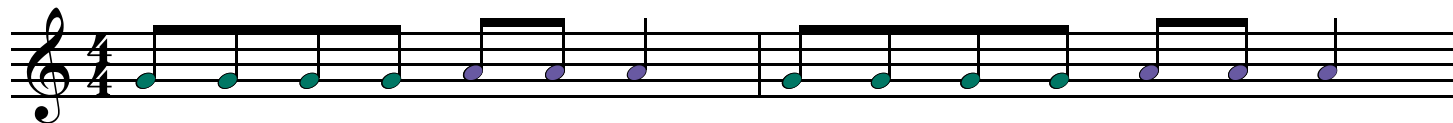
Τα παιδιά κάθονται σε κύκλο και τους δίνουμε από ένα BW. Αναλόγως με το χρώμα που τους δείχνουμε, χτυπούν ρυθμικά το αντίστοιχο σε χρώμα BW.

- Μοιράζουμε στα παιδιά από ένα BW σύμφωνα με τη σκάλα του Ντο. Τραγουδάμε με ρυθμό τη φράση «αν έχεις το κόκκινο BW χτύπα τώρα». Χτυπάνε τα παιδιά που έχουν το κόκκινο BW δύο φορές σε τέταρτα και λένε ταυτόχρονα με το χτύπημα τη λέξη ΤΩ-ΡΑ. Αυτό γίνεται με όλα τα χρώματα. Το ίδιο τραγουδάκι χρησιμοποιούμε και για τις νότες. Τραγουδάμε με ρυθμό «αν έχεις τη νότα ΝΤΟ χτύπα τώρα». Στο τέλος μπορούμε να τραγουδήσουμε με ρυθμό «αν είστε χαρούμενοι χτυπήστε όλοι» και όλα τα BW χτυπάνε μαζί τη λέξη Ο-ΛΟΙ δύο χτυπήματα σε τέταρτα.
- Φτιάχνουμε μαζί με τα παιδιά κάρτες με τα χρώματα των BW. Δείχνουμε τις κάρτες ανακατεμένες και τα παιδιά χτυπούν κάθε φορά που βλέπουν το χρώμα τους. Συνδυάζουμε 2, 3 και 4 χρώματα μαζί. Σηκώνουμε τις κάρτες, τις βλέπουν και χτυπούν. Ένα παιδί μπορεί να αναλάβει το ρόλο του μαέστρου και να δείχνει τις κάρτες ενώ τα υπόλοιπα να χτυπούν.
- Μαθαίνουμε να τοποθετούμε τα BW με τη σειρά των χρωμάτων του ουράνιου τόξου.
- Χωρίζουμε τα παιδιά σε δύο ομάδες. Απέναντι και σε απόσταση έχουμε τοποθετήσει τα BW. Δείχνουμε σε κάθε ομάδα μια χρωματιστή κάρτα και ένα παιδί από κάθε ομάδα τρέχει να πάρει το σωστό BW. Μόλις το πάρει, το σηκώνει ψηλά και αναφέρει τη νότα. Συνεχίζουμε μέχρι να παίξουν όλα τα παιδιά.
- Συνδυάζουμε το δυνατό, σιγανά, γρήγορα, αργά με τα χρώματα των BW (π.χ. τους ζητάμε να παίξουν τα κίτρινα και τα πράσινα δυνατά και αργά).

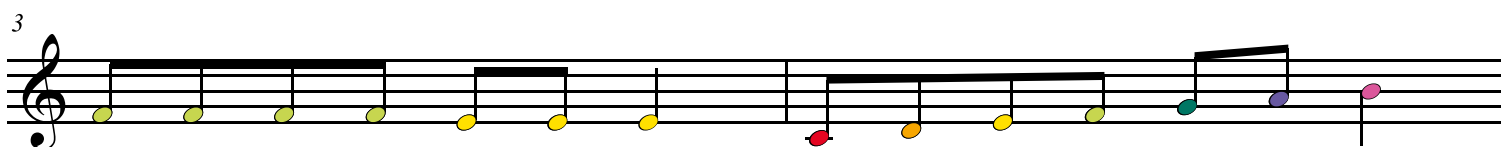
Παίζοντας ρυθμικά με τα BW

- Τα παιδιά καθισμένα σε κύκλο κρατούν από ένα BW. Χτυπάμε κάτω και λέμε δυνατά τη λέξη ΤΑ για να μάθουν το τέταρτο. Τους δείχνουμε το τέταρτο σε καρτέλα και όταν την κατεβάσουμε κάνουν παύση. Αφού μάθουν να χτυπάνε σωστά το τέταρτο, προχωράμε στο όγδοο ΤΙ-ΤΙ, ΤΙ-ΤΙ, δύο γρήγορα χτυπήματα. Τους δείχνουμε το όγδοο σε καρτέλα και όταν την κατεβάσουμε κάνουν παύση. Τα παιδιά παίζουν με τη σειρά των χρωμάτων - νοτών. Μετά συνδυάζουμε διαφορετικά χρώματα και αξίες.
- Χωρίζουμε τα παιδιά σε δύο ομάδες. Η Α ομάδα παίζει ΤΑ ενώ η Β ομάδα παίζει ΤΙ-ΤΙ. Δείχνουμε κάρτες με τα μουσικά σύμβολα (τέταρτο, όγδοο) και παίζουν κάθε φορά οι αντίστοιχες ομάδες. Εναλλακτικά, δίνουμε μεγάλα BW στην Α ομάδα και μικρά BW στη Β ομάδα. Η Α χτυπάει κάτω μόνο ΤΑ, τέταρτα, ενώ η Β χτυπάει μόνο ΤΙ-ΤΙ, όγδοα, στην παλάμη. Προσπαθούν να συνηθήσουν μαζί χωρίς να μπερδεύονται. Αργότερα δυσκολεύουμε το παιχνίδι με πιο δύσκολους ρυθμούς.

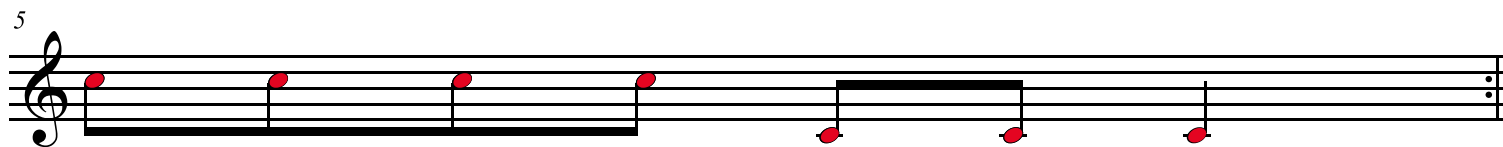
2 Ο Μαέστρος

Ο μαέστρος με χαρά τη μπαγκέτα του κουνά

και φωνάζει δυνατά ντο ρε μι φα σολ λα σι

παίξτε παίξτε μου σι κή

